

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. **Wagner Antal**
könyvkereskedő.

Felolós szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Rajk Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:

Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.

Mézes madzag.

Örömsugarak ragyogják be hazánkat, mert a nagy Rákóczy hamvai nemsokára magyar földben fognak megpihenni. Nemrég királyi kézirat hozta váratlanul ezt a mi régi vágyunkat.

Csak hogy örömről nem lehet teljes és zavartalan. Elfojtott zokszó vegyül az ünnepi hangulatba, mert Rákóczy hamvainak behozatala szemmel láthatólag inkább a kormány részéről *kicsikart eredménynek*, mint a hősök iránt táplált magyar nemzeti kegyelet önkéntes kielégítésének tekinthető.

Mert nálunk *sosem jön önként* a magyar nemzeti jelleg, a magyar nemzeti nyelv és a magyar nemzet nagyjai iránt tartozó pietás jogos aspirációinak megtestesülése, hanem hosszas ellenzéki viták, obstrukciók vagy pedig a nemzeti vívmányokért a magyar nemzettől *követelt viszonzószolgáltatások* eredményezhetnek csak valamit, a mi magyar, a mi nemzeti. Így a hadsereg magyar jellegének érvényesítése körül a törvényben világosan precizírozott jogaink kielégítésére nem önként kínálkozott sem

az udvar, sem a magyar kormány, hanem hosszas obstrukciónak kellett beigazolnia, hogy bennünket a hadseregben a nemzeti jelleg megillet és ami nemzeti irányu eredmény mutatkozik a katonai követelésekkel szemben folyt küzdelemből, az egyedül az obstrukciónak köszönhető.

És ha most Rákóczy hamvának behozatalát közelebbről analizáljuk, legott szemünkbe ötlük, hogy ez csak mézes madzag akar lenni az udvar részéről, mert hisz nemsokára napirendre kerül az udvartartási költségek fölemelése, mely a magyar nemzetre újabb, nagyobb megterheléssel járand.

Világos, hogy Rákóczy hamvainak behozatala az udvar részére ellenértéket kíván és eleve elakarja háritani a civilista felemelésének megobstruálását, símává akarja tenni ennek a törvényjavaslatnak keresztülvitelét, hogy a viták közepette büszkén verhesse mellét a magyar kormány, hogy az udvar kielégíti a nemzet vágyait, hiszen Rákóczy hamvai az ő kegyéből látnak nemsokára magyar földet.

Nem arról van szó, hogy a magyar nemzet sokallaná vagy erejével nem volna arányban az udvartartási költségek fölemelése, mert a magyar nemzet uralkodója iránt mindig loyálisan, mindig áldozatkészen viseltetett és soha sem sokalta és ma sem sokallaná az udvar fényének emelésére kívánt költségeket, csak az fáj, csak azért könnyezünk, mert az udvar a császárvárosban tölti — bár törvényeink nem így rendelkeznek — az év tulnyomó részét és mihozzánk csak elvétve látogat el abba a fényes várakba, melyet nemrég restaurált pazar költséggel a magyar áldozatkészség — talán a tíz szobor ellenértékeül.

Az udvar idegenkedésének és távolmaradásának szükségképi velejárója, hogy az udvartartási költségekből a magyar nemzetre háruló milliókat a császár-város élvezi, a magyar ipar, kereskedelem és művészet keveset kap vissza a fáradtsággal kiizzadott milliókból. Ebbeli fájdalomunkat és keserűségünket akarja megédesíteni a Rákóczy hamvak hazaszállítása és ha végeredményben

TÁRCA.

Krisztiánia.

— Norvégországi utirajz. —

Írta: **Vértesi Károly.**

(Folyt. és vége.)

A király nem lakja. — XIV. Károly szobránál. — A királyi családról. — Szép kilátás. — Nem Stockholm. — Művészeti tárgyak. — Szt. Olaf temploma.

Akkor még nem állott ez a mostani, jóni oszlopos új királyi palota, amelynek az alapja Slotsparck üde zöldjében, nem esik egy síkba a várossal, hanem magaslaton uralkodik afölött, a főttal keresztben. Akkor a norvég királyok maguk uralkodtak a város és ország fölött, és ha palotájuk nem is volt olyan oszlopos és oszlopcsarnokosan impozáns, mint a mostani lakatlan, melynek aranyos termeiben csend honol, tróntermében üres a trónszék és a butorát, selymes kárpitját por lepi, a függönyök csücskei fölszedve, nem lebbennek meg, de meg volt a nemzet osztatlan királya. Van ugyan most is királyuk, hogy a svédeknek a hódító vállalkozása nem sikerült, de amikor e két, bár legujabban¹⁾ külön

¹⁾ 1897. évben lépett életbe a norvégok és svédek között külön vámterület s ezzel megszüntek az egymás elevenébe vágó ügyleteik.

vámterülettel bíró országnak csak egy a királya, az inkább svéd mint norvég. A király életének kettősségéből, az egyik gyermek mostoha. Jelen esetben annál inkább az, mert a svédek aulikusak, ezen hajlamuknál fogva őszinte szeretettel övezik körül királyukat, a norvégok nem, köztársasági eszmékkel foglalkoznak, azokhoz csökönyösen ragaszkodnak, hamarosan zavarognak, teljes elkülönítésről ábrándoznak. Elég nagy ország Norvégország,¹⁾ elég nagy ország Svédország,²⁾ mindkettő egymagában, külön-külön királylyal, megszűnnék rikító visszasságaival a napirenden levő, egymással való torzsalkodása az egymást gyűlölő két nemzetnek, nyelvöltögetéssel civakodó testvéreknek, a mely viszálykodás, ha nem is fajúll gyilkos gyűlölködésre, mégis örli a nemzetr erőket, talán jobban örli, mint a mikor a két szomszédos ország királyai hadastul keltek egymásra, a két ország lakói pedig lábbal taposták egymás akaratát. Mindig igaz marad az, hogy ne fogassék egymás mellé, a mi össze nem tartozik. Az ellentétek tornyosulnak. A norvégoknak a svédekkel való közössége sehogy sem

¹⁾ Norvég, éjszakai utat jelent, a germánok útját, elágazását. A norvég nép a germán-góth csoporthoz tartozik a svédekkel, dánokkal együtt.

²⁾ Svédország egymaga, negyven százalékkal nagyobb mint Magyarország.

tetszik a norvégeknek, ebben mulik, hogy eddig is ki nem kiáltották a köztársaságot.

Most, a két testvérállamnak egy uralkodó személyében való egyesülése, (1814) a királyi palota előtti Bernadotte Károly János, (az egykori káplár és abból lett őrmester, végre abból királylyá emelkedett) lovasszobrán talál kifejezést.¹⁾ Hogy azt elhigyjék, miszerint a két ország egyesülését, a páritásos szövetségben élést a nép akarta, mélyen vészték a szobor talapzatának kőlapjába, hogy a szobor a norvég nép önkéntes adományozásából emeltetett. Meglehet, hogy akkor úgy volt, elfogadták az új helyzetet, a mint az kifejlett, mert a politikában az őszinteség ritka erény, de azt hiszem, ma, mikor a szobor alatt norvég ember elhalad, szivesebben

¹⁾ Bernadotte Károly János, francia ügyvédnek a fia, nőül vette Clary kereskedő leányát, Desiréet, aki bírta Napoleon kegyét. Mondjuk inkább, hogy Napoleon bírta a Desirée kegyét, ki egykor jegyese volt. Gyorsan emelkedett Bernadotte marechal herceg, németalföldi helytartó, s fölvéve a protestans vallást, (1810) XIV. Károly néven lett királylyá. Története beillik regénynek, ha a háttért megvilágítjuk. Jó későn Napoleon is kiismerte éles és ravasz elméjét, hálátlansága keserűséggel telítvén meg őt, azt mondta róla: föbbe kellett volna lövetni. Elég ahhoz, Napoleon elvesztette, ő, utódaiban is megtartotta a koronát, sőt két országnak királyságát Napoleon dicsősége szétfoszlott, műve szétesett, de abból egy jó darab itt maradt.

ünnepe is ez a magyar nemzetnek, azért mintegy mézes madzag vonul végig a nemzet testén, háttérben settenkedik az a vélelem, hogy a civilista fölemelésének akar ez ellenértéke lenni. És már most az is megmagyarázva állhat előttünk, hogy a beruházási törvényjavaslat tárgyalása miért késik oly indokolatlanul?

Valószínűleg, mert nem találtak még helyébe az udvar vagy a kormány részére valamely nemzeti jogfeladást vagy ellenértéket

Tűzoltóságunk.

A hirlapi sajtó aligha felel meg jobban hivatásának, mint megfelel akkor, amikor hasábjait kulturális, vagy humánus eszmék propagálására bocsátja a cikkíró rendelkezésére. Humánus eszmét óhajtottam szolgálni akkor, amidőn cikkemnek e lap hasábjain helyet kértem, hogy a lap közönségével a *bajai tűzoltói intézményt* közelebbről megismertessem, hogy rámutassak azokra a bajokra, amelyeket én, mint laikus bajoknak tartok, hogy megjelöljem továbbá azt az utat, amelyen haladva e bajok talán orvosolhatók lennének. Lehet, hogy itt ott tévedek. Lehet hogy az ügy szánására nem az az út vezet, amelyet én megjelölni fogok: ép azért örömmel venném, ha e tárgyhoz, akár a mi lapunk, akár más helyi lap hasábjain többen hozzászólnának, hogy így legyen világossá, hogy mi tulajdonképpen a tennivaló.

Mert hogy tennivaló van, azt aligha fogja elvitatni valaki.

*

Ha végig tekintünk a bajai tűzoltótestület 32 éves történetén, azt a szomorú tapasztalatot szerezzük, hogy ez az emberbaráti intézmény, már esztendőök óta, szinte ijesztő módon, a dekadens uton halad. Dekadenciára vall legalább az a körülmény, hogy míg e testületnek alakulása évében, vagyis 32 évvel ezelőtt 70 működő tagja volt, ma alig van mindössze 16, beleszámítva a város által fizetett legénységet is. Ez mindenesetre szomorú jelenség s oka nem kereshető egyébben, mint abban a végtelen közönyben, mely nálunk minden kulturális és humánus intézménnyel szemben megnyilvánul. Hiba lesz a dologban az adminisztráció részéről is, mert első sorban ennek lenne kötelessége, hogy a közönségben ez egyszer ne elaludni, hanem fölélesztzeni kísérelné meg, ezen emberbaráti intézménnyel szemben a lelkesedés tüzet. Vigasztalásunkra legyen mondva, — ámbár szomorú vigasztalás, — hogy hasonló állapot nemcsak Baján uralkodik, hanem széles e hazában mindenfelé. Ha már most ezen humánus intézménynek minden vonalon való negligálását együtt említjük meg azzal a történelmi ténnyel, hogy már Augustus római császár 7000 főből álló rendőrtűzoltóságot tartott fenn Rómában: a visszaesés még szembeszökőbbé válik.

Ma, csodálatosképen ép abban az államban van legnagyobb színvonalon a tűzoltás intézménye, amelyet a mai modern Cato, mint egyetlen európai barbár államot eltörölni szeretnének a föld színéről. Jól tudjuk, hogy ez Törökország. Törökországban a tűzoltás nemes intézménye *katonai* alapra van fektetve, mely természetesen össze sem hasonlítható, sem az u. n. hatósági, még-

kevésbé pedig az önkéntes tűzoltói intézménnyel. — Nekünk, bajaiaknak, mint említettem, van 16 működő tűzoltónk — télen. Ez a szám azonban nyáron tetemesen megapad, mert a leginkább munkás fiataliságból álló önkéntes-tűzoltók vidékre mennek munka után. Itthon úgyszólván csak a tisztikar marad: a főparancsnok, alparancsnok, szakaszparancsnok, osztályparancsnok és még sok más parancsnok, egyszóval parancsnok maradna elég, de a város által fizetett négy szál tűzoltón kívül, úgyszólván nem marad senki, akinek parancsolnának. Hogy ez nagy hiba, hangsúlyoznom talán fölösleges, mert ez a négy és talán még néhány ember, ki a tűzoltásban aktív részt vesz, nagyon gyakran alig több a semminél. A tennivaló tehát, szerény véleményem szerint, az volna, hogy a hatóság által fizetett, vagyis hivatásos tűzoltók száma szaporíttassék, mert ezeknek, akarva-akaratlan, minden egyes alkalommal meg kell jelenniök a vész színhelyén, ellentétben az önkéntes tűzoltókkal, akik a tűzoltást ma már jobbára csak sportszerűleg űzik.

Tisztában vagyok azzal, hogy a városnak, mint sok egyéb, erre a célra sincs pénze; tenni kell azonban róla, hogy ezen humánus intézmény hatékonyabb felkarolására igenis legyen pénze. Hogy honnan vegye? Onnan, hogy szedjen adót minden egyes háztulajdonostól a házosztály-adó arányában annyit, hogy abból legalább *még* négy rendes tűzoltót tudjon tartani, továbbá, hogy legalább két pár ló állhasson *állandóan* a tűzoltóság rendelkezésére. Mert az az állapot is, amely az utóbbi kérdésben nálunk uralkodik, nagyon is hasonlít azokhoz az állapotokhoz, amelye-

gondol a trón lerokadására, mint a svédekkel való personál uniónak a fenmaradására. Nem tud ebbe beletörődni, az elkeseredés többször vesz erőt rajta. Azt hiszi, elég a Bernadottéknek kilencven évig tartó uralkodása Norvégián, s ide s tova eljött az idő, hogy ez megszűnjék. Csakhogy kapja a jobbik eszedhez és jól gondold meg, magaddal erősen küzködő, lángalobbanóban lévő, a változó irány szélmutatóját néző norvég atyámfia, egész Európa a béke jegyében — a Bernadotte család, az akkori bretagnei mérsárosnak az utódai, nagyon beházasodtak már a német fejedelmi családokba, a kik látogatásokat cserélnek. Ebben a szoborban maradványát látjuk a napoleoni dicsőségnek, az Empire uralmának, mely Waterló után egyedül maradt meg. A norvég nép már nem sokat gondol királyának az őseire, magára II. Oszkár királyra is idegenül tekint. A büszke fejek és térdek nem hajolnak meg, nem nyavalognak a felülről jövő kegyekért, előlrejutás, babér után nem szaladnak. A királynak itt nincs meleg otthona. Nem veszik körül pompával, nem rivalog fel körülötte a szeretet. Ez a népe, külön érdekkörökbe szakad, sőt szét szakad. A királyt, — mondják — nem illetik hangos hurrázhással ha idejön, annál kevésbé gyujtanak tiszteletére örömtüzeket. Pedig teljes a norvégek szabadsága, de a hegyi nép, ebből mindig többre vágyik és soha sem lel teljes kielégülést. Féltelesen szabadság a lelke, rajongó imádattal csüng ennek a vágyán, ez a sebezhető oldala a norvég szabadság biztosítékai őrzésében. Függetlenségi mozgalom van Norvégiában folytonosan. Farkast emle-

getnek s a kert alatt van. Tele vannak a fejek függetlenségre készítő gondolatokkal. Tudjuk az izgalom mértékét. Most szélesed van. Nem-e vihar előjele? Talán a politikai szimatjuk van több évre előre. Egyenlőség minden kívánsága, nem kell neki ranglétra, így sem veti magát alá fölébbvaló önkényének.

Becsüljük a norvég népet, mert mindenben ragaszkodik a nemzetihez. Alázkodás nincsen benne. A köznép mindenkit tegez. Ez a szokás, az élet rendes formái közé ma már be nem illeszthető, de ez megvan más, a kultúra alacsonyabb fokán álló népeknél is. Arcán büszkeség ragyog, tekintete magasba néző, sokat ad a Normann létére, önérzetes, de nem elbizakodott. A norvég könnyen sérthető s már azt is megbántásnak veszi, ha svédnek nézed, sértődötten vágja vissza, hogy ő norvég, a svédvel magát egynek nem tudja, hangjában gyakortább rezeg meg a svéd iránti rejtett gyűlölet. A gondolatától is riadoznak, hogy a svédekkel egyek legyenek, kik egymásra ügyet nem vetnek, mert a svéd, a norvég fölélt tulnyomóságra törekszik, fényes állásokban szeret sütkérezni, s minden áron előkelő akar lenni, míg őt nem bántja a rangkórás, az ő keble hazafias büszkeségtől dagadoz. A norvég és svéd nép, — egymásnak csak felemás — egymás leszólása árán — ha nem is illetik egymást gyalázó kifejezésekkel — igyekszik egymás fölé kerekedni s ez, minthogy nem veszik észre képzeletük tévedéseit, ellentétet támaszt közöttük. Nehéz köztük, a kiket a Makó és Jeruzsálem közötti távolság választ el, határt vonni igaz-

adás dolgában, mikor magukat is az elsárgult irigység, befeketítő törekvés vezérli az egymás elleni szólásukban, mikor taglejtésről, elburkolva is ráismerve egymásra, bajvívók módjára gyűlölködő pillantással szembe állnak, összekapnak. Bizonyos dac lobog bennük egymás ellen, de voltaképpen miért? azt úgyhiszem nem tudnák rövidesen megmondani. Az ember tud az örültséggel határossan gyűlölni, de a nemzetek át is öröklik a gyűlöletet. Megütődünk ezen állapot fölött, de azután csakhamar eszünkbe jut a mi helyzetünk a Lajtán túli német sógorral, aki minden áron fölének akar kerülni. De azért a norvégnek népszerűtlen néphimnusz még sem trombitál a katonája. Eszembe jutnak mindezek a dolgok XIV. Károly szobránál.

Láttam ebben a fővárosban és vidéken, olyan szobrokat is, melyeken ércbe öntött, kőbe vésett gondolatszegénység pironkodott. Norvégia nem a művészet hazája. Szobrait jobban viseli meg az időjárás zordsága, mint azokat a márványokat, melyek a négyszögűsített Turin, hegyoldalán emelt Génua s a többi olasz városok terein mint valamely fehér virág emelkednek.

Erről a helyről, a hol XIV. Károly király szobra áll, a mely mellett most én is állok, de még inkább a palota tetejéről még szebb, sőt innét kissé odább, a Victoria-terasse-ről is pompás kilátás kínálkozik utcasoronként a lejten huzódó városra, nyaralókkal teleszórt egész környékére, a zöldszinben csillogó, mélyen bevágó fjordokra, kiszögelő vizekre, melyeknek az egységes képe adja az annyiszor felmagasztalt Krisztiániát. Most, felhők fátyla

ket Ázsiával kapcsolatban szoktunk emlegetni. Gyakran megesik ugyanis, hogy kiüt a tűz és nincs ló az őrtanyán, amely a fecskendőket, szerelvényeket stb. a vész színhelyére szállítaná. Nincs pedig azért, mert a fogmány-szolgálatot teljesítő lovaknak *másfelé van dolguk*. Így aztán gyakran megesik, — tavaly is megesett, — hogy a tűzoltóság csak 15—20 perc múlva indulhatott el a tűzjelzés után, holott a maximalis idő, mely alatt indulnia kellene másfél perc. Pedig tudjuk azt, hogy pláne széles időben egy negyed óra alatt lángba borulhat egy egész városrész.

De az már tradíció, nálunk, hogy csak akkor fedezzük fel vétkes mulasztásunkat, amikor a baj megtörtént s többé már jóvá nem tehető. Pedig előttünk, bajaiak előtt nagyon is szomorú példa lebeghetne. Értem az 1840. évi rettenetes tűzvészt, amikor porráégett úgyszólván az egész város. Nos, ha ezt elfelejtettük eddig, ne felejtjük el ezután, hanem lépünk sürgősen a tett mezejére, hogy hasonló katasztrófa, még a legminimálisabb kiadásban sem ismétlődhessek meg többé. Lám, az előbb említett, hogy úgymondjam: lókérdés, szinte játszva volna megoldható. A honvéd huszárságnál tudvalevőleg az az úzus, hogy fölöleges lovaikat használatra kiadják bárkinek is, ahol garanciát látnak arra nézve, hogy a lovakat jó karban fogják tartani. Ezeket a lovakat évente bevonják ugyan 35 napi gyakorlatra, de, gondolom öt év eltelte után átmennek annak a tulajdonába, aki azt használatra kapta. Hát boszorkányság lenne abban, ha a mi hatóságunk a katonai kincstártól négy ilyen lovat szerezne?! Ugyebár nem!

Ne gondolkozzunk tehát Pató Pál

módjára, hogy „ejh, ráérünk arra még!”, mert ki tudja, nem vesszük-e elejét százezernyi kárnak és tengernyi könnyhullásnak, ha semmi egyebet nem tesszünk e dologban, mint csupán azt, amit emberbaráti kötelességünk parancsol.

Wagner Antal.

Kulturális ügyeink.

A nemtörődomség szelleme lebeg városunk felett. A színház és a belvárosi iskola építése az igazak álmát alussza. Ott, ahol a legnagyobb erélyvel kellene a tanácsnak munkálkodnia, ott a legkönnyelműbben halasztja a teendőket. A régi színházban többé nem játszhatnak a színészek annak tűzveszélyességénél fogva, az új színház elkészítése pedig, úgy látszik nem nagyon sietős.

Evek óta folyik a vita, hol volna a legalkalmasabb felépítenünk a színházat, hogy minden irányban megfeleljen a követelményeknek, dülőre azonban eddig egy irányban sem jutott, pedig azt hisszük, hogy egy kis jóakarattal legalább ezen az első kérdésen már régen túllehetünk volna.

A belvárosi népiskola égetően szükséges kérdésében szintén nem tartunk még az első lépésnél. E célra ugyan, jó előrelátólag, vétett a tanács egy igen alkalmas telket, potóm 24.000 koronáért, de úgy tudjuk, újabban elajándékozta ezen tervet, hogy az iskolát a kiszemelt helyre építsék, vagy ha teljesen nem is ejtették el, hangok hallatszanak, melyek az iskolának más helyet kívánnak. Ugy látszik van még eladó telek Baján.

Szinte csodálatosak nálunk a viszonyok. Míg egyrésztől konstatálhatjuk a legnagyobb nemtörődömséget, másrésztől tapasztalunk kell a legvégtelenebb kapkodást, sietést és fejtelenséget.

A színház helykérdése még megoldásra vár, de a tanács már felszólított egy műépítést, hogy három helyre csináljon terveket. A Bárány, a városháztér és a járásbíróház elé. A vállalkozó a terveket meg is csinálta. Nem találják a tisztelt urak ezt egy kicsit korainak? Nem veszik észre önök, hogy túl-lepték hatáskörüket, már ezen első lépésnél!

Mivel nincsen joguk kéz alatt, suttymban a színházépítést egy protezsált egyénnek, quasi biztosítani, hanem igenis kötelességük a szabad versenynek tért adni. Már maga az észszerűség is ezt kívánja, mert alig hisszük, hogy önök rólunk, városi ellenzékéről feltételezzék, hogy szó nélkül beleegyezésünket adjuk a színházépítés ily módjához? Nekünk nincsenek protezsáltjaink, barátaink, becses figyelmünkbe ajánlottak, mi a város érdekét tartjuk szem előtt és ez az érdek a nyilvánosságot követeli.

A belvárosi iskolánál kissé cifrábban mennek a dolgok. Eredmény ugyan itt sincs, aludni látszik ez az ügy is, egy kis fejtelenség azonban itt is van. Távol, még a valószínűségtől is, hogy az iskola a legközelebbi években felépül, a tekintetes tanács, gondolom 1902-ben versenypályázatot irt ki az iskola terveire, megállapítva természetesen a kiosztandó díjakat is. A pályázók sokan voltak, akadt valószínűleg közöttük érdemes munka is, de a díjak kiadva nem lettek, a tervek el nem bíráltattak és a jóhízemű pályázók a mai napig még csak értesítve sem lettek a pályázat eredményéről, azon egyszerű okból, mert két év óta ebben döntés nem történt. Lehet, hogy nincs a pályázatok között abszolútul érdemes munka, amit ugyan kétségbe vonunk, de legjobb munka, az első díjra érdemes, csak van közöttük, másodsorban jó munka is akadhat, úgy, hogy a díjakat régen ki kellett volna adni.

Bizony kissé szégyenletes dolog, ha egy város nem tartja meg szavát és a pályázat eredményét nem hirdeti ki. Akkor azután nem csodálkozhatunk, hogy ily eljárás után, kissé fura hírünk kerekedik a pályázók között.

Tehát egy kissé több meggondoltságot és kevesebb nemtörődömséget, Uraim!

Bérharc.

Immár második hete állanak a bajai építőmunkások bérharcban a munkaadóikkal. Két teljes hét óta állanak a munkások kereset nélkül és a munkaadók segédmunkások nélkül. Ennek a küzdelemnek a káros hatását egyaránt megérzi mester és segéd. A mester nem képes az elvállalt munkát teljesíteni, a

imbolyog fölötte. Egy sötét kép is tűnik a szemembe, hosszú fekete vonal, közepén a négyes fogatu gyászhintó. Nem jár a nyomában koszorúkkal rakott kocsis. Egyszerű temetési menet húz végig a nyílt utca során. Az élet és enyészet egymáshoz közel álló, egymást átkaroló testvérek. Hagyjuk az enyészetet, térjünk az élethez.

Nagyon szép, és bár több kőház vagyon Krisztiániában, még sem Stockholm az, mondjuk ki bátran, Krisztiánia nem Stockholm. A királyi palota tetejének erkélyes helyéről teljesen tájékozhatjuk magunkat a város fekvéséről.

A többnyire rendes utcákból álló fővárosban, járatos embernek alig lehet eltévedni. Az európai kultúra niveau-ján álló, a főutcában levő Grand Hotel előtt turisták csoportja sorakozik; élükön az idegenvezető. Itt futva, surranó kerékpáron vigan karikázik egy legény ember, amodább, automobil iraník neki a hosszú, széles utcának, elgázolással fenyegeti a járókelőket. Itt még csak elvétve látjuk ezeket a modern sistergő, pöffögő, puffogó gépkocsikat, de a mi tekintetünket a fjordoknak sötét mély vizei vonják. Ha Krisztiánia mint város nem is Stockholm, mint vizkörnyék, mégis az. Egyes szép helyére rátérek.

Van Krisztiániában képtár, szoborgyűjtemény, a dán- és svéd iskola mestereinek a keze alól kikerült művész tárgy elég, de ezek engem hidegen hagytak. A kékegű Olaszországban van a művészetek hazája, akkor is már ott volt, mikor eredetileg Itáliának hívták s római imperátorok uralkodtak rajta. Mutatósan szól erről a vatikáni gyűjtemény. Ezen

az éjszakai földön, a művész érzék csak most kezd megmozdulni, így is más éjszakai népek iskolájának a hatása alatt áll.

A Norges Bank, a térnek is nevet adott, melyen áll. Ennek a norvég legnagyobb pénzügyintézetnek a háza, melyben a tőke forog, itt épp úgy válik ki az épületek sorából, mint Madridban, — hogy a közbeeső fővárosokat, világvárosokat átugorjam — a Banko de Espanna sarok óratornyos díszépítménye. A nemzeti erők a bankokban folynak össze, a hol a szerencse szaruját veszik a kezükbe. Erő az egyesülésben van. Viszont az is igaz, hogy a pénz nemesak hatalmat, de bünt is mozdit elő és a legnagyobb rossztettet, a háborút. A pénzlabyrinthból nem vezet ki Ariadne fonál. Ebből a bankból mozgósítják az óceánjáró hajókat is. Egyik a tropikus vizek hullámain túrja másik éjszaka vág a jéghegyek közé. Ott a rettenetes sárga láz öl a hőségben, itt az örökfagy dermeszt halálra. Veszedelem annyi, hogy az ember ki nem kerülheti, s az embert csak hajtja, egyik helyről a másikra úzi végzete, csalogatja kenyere.¹⁾ Azt hiszem a Norges Bankot nem fogja érni Arad, Kis Cell, Kula, Mármaros Sziget, Módos Nagy Kikinda, Ó Buda, Orosháza, Sopron, Székely Udvarhely, Szigetvár, Zsombolya bankjainak a baja.

Talajt képező sziklán járva, eljutok a közelebb épült szt. Olaf-templomba. Egy képen, szárnyas angyalok serege. Ezen a par excellence szigorú protestáns földön, mely (1536) előbb egészen katolikus volt, ritkaságszámba megy most ez az ilyen vallásu templom. Újabban a katolikus vallás nincsen nyomás

¹⁾ Átlag havonta 180 hajó sülyed el.

alatt,¹⁾ sőt a két vallás hivei egyetértésben élnek, miután a protestáns vallás előjogokkal biztosította magát.

Több Olaf van a norvég, svéd, sőt dán királyok sorában, de én most szt. Olaf templomában arról az Olafról emlékezem, a ki a keresztet feltűzte Éjszakon. Szt. Olaf nevére elnevezett sok emberbaráti intézménnyel találkozunk az egész skandináv földön, emlékének a fentartása mindenütt. Szt. Olaf (mint király II.) a mi szt. István, apostollá magasztosult királyunknak volt a kortársa, (1017—1030) Thronhjem volt a székvárosa; ha oda jutok, bővebben rátérek. Ugy, miként a mi szt. Istvánunk, hasonlóképp szt. Olaf, sokat tett a keresztény vallás elterjesztésére az országában s ámbár háborukat viselt, kegyetlen módon vitte keresztül népének a megtérését, mégis szentté avatta őt a római egyház. Az oltárképen, fejét dicsfény veszi körül, szemét égnek meregeti. Ugy látszik a történelem-vizsgáló előtt, hogy abban az időben szentté avattatott az a király, a ki népét a pogányvallásról a kereszténység fölvételére terelte. I. Oszkár király sokkal később, illetőleg — történelmi időről szólva — most, (1847) Olaf-rendet alapított a kereszténység meghonosításának az emlékére. Viselik a svédok.

¹⁾ 1845-ben megszüntették V. Keresztélynek a katolikusokra vonatkozó, véres türelmetlenségről tanuskodó törvényeit, melyek egyike ez volt: „A pápista tévtannak híve, nem bír öröklési joggal, a mi örökség őt illetné, az, egyéb örökösöké. Ha hitének megváltoztatása előtt örökölt, megtarthatja az örökséget, de ki kell költözködni az országból.” 1815-ben szűnt meg az a törvény, mely halállal büntette az ország területén talált katolikus papot.

segéd pedig (jobbárcsaládok emberek) nem kereste meg ezidő óta a kenyerét. A békés megegyezésre egyiknek is, másoknak is szüksége van és a megegyezés még sem jött létre. Mindegyik mereven megmarad a maga álláspontján és egyik sem közeledik némi engedménnyel.

Százhusz kőmivessegéd és 40 ácssegéd áll berharban 40 kőmivesmester és 12 ácsmesterrel szemben.

A békéltető bizottságok egymásután ültek és mindannyiszor eredmény nélkül mentek széjjel. A héten ismét összejött a békéltető bizottság. A segédek a tárgyalás megkezdésekor kijelentették, hogy egyik jelenlevő mesterrel semmi körülmények között nem tárgyalnak. Viszont a munkaadók ezt a föltételt nem fogadták el. Erre aztán a tárgyalások további fonala végleg megszakadt. A segédek most újra beadták a követeléseiket és minthogy több mester a feltételeket elfogadja, több helyütt felveszik a munkát. A nagyobb mesterek azonban ezidő szerint nem tárgyalnak a segédekkel.

A sztrájk kitörésének oka tulajdonképpen az, hogy a segédek több mesternél nem akartak dolgozni, mert alkalmaztak olyan embereket, akik az Építő-munkások szakcsoporthoz nem tartoznak. Erre a mesterek egy átiratban megkérdezték a segédeket, hogy tulajdonképpen mi a kivánságuk. A segédek válaszukban aztán felállították követeléseiket, amelyeket a munkaadók nem teljesíthettek. Erre megkezdődött tárgyalás a munkások és munkaadók között, ami nem megegyezésre, hanem elkeseredett bérharcra vezetett.

Nehéz mindkét fél helyzetét. A mestereknek kevés a munkájuk és ezt is rosszul fizetik. Viszont a segédek több munkabért követelnek.

HIREK.

Uj pénzügyi Baján. Délmagyarország egyik igen előnyösen ismert pénzügyi intézetének egyike: a *Szegedi Kereskedelmi és Iparbank* igazgatósága elhatározta, hogy *Baján* egy önálló hatáskörrel felruházott fiókintézetet létesít, melynek főnökévé Breuer Zsigmond a Grauaug bankház ügyvezető könyvelőjét nevezte ki. Breuer Zsigmond, mint nagy gyakorlattal bíró, bankügyekben kiváló szaktekintélyt ismerjük, mely körülmény már teljes garanciát nyújt arra nézve, hogy a vezetése alatt álló, fiókintézet csakhamar föllendül és virágozni fog. A helyi választmányba városunk előkelő polgárai fognak beválasztatni, kiknek törekvése első sorban oda fog irányulni, hogy *iparosaink, kereskedőink és kisbirtokosaink olcsó hitelhez jussanak*, ellentétben a mostani állapotokkal, mely, — dacára a nagy pénzbőségnek — uralkodik. Az intézet egyébként minden bankszakmaágazatot kultiválni fog. Nagy súlyt kíván helyezni arra is, hogy jelzálog-kölcsönök, váltóleszámitások, áruéltel- és értékpapír-üzletek stb. a lehető legelőnyösebb feltételek mellett bonyolítottassanak le.

Ezen új pénzügyi intézet létesítése, nagy befolyással lehet városunk iparának és kereskedelmének fejlődésére, mert célja nem az, hogy a részvényesek minél több osztalékot vághassanak zsebre, hanem inkább az, hogy minél több iparost, kereskedőt, és kisbirtokost, támogasson olcsó hitellel.

A fiók-intézet f. évi augusztus hó 1-én nyílik meg. A választmány névsorát, valamint az intézet belső szervezetére-, nemkülönben annak helyiségére vonatkozó adatokat lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

Császka érsek jótékonyága. Nagy örömet érte Baja város katolikus hívóit. Császka érsek ugyanis értesülvén arról a mozgalomról, hogy Baján gyűjtést indítottak avégből, hogy a plébánia-templom újból kifestessék s új orgonával láttassék el, arról értesítette ezen bizottság elnökét: Vojnits Dániel apát-plébánost, hogy az új orgona felállításához szükséges 6000 koronát a sajátjából hajlandó fedezni. Banálisak lennénk, ha dicsériádkat zengedeznénk ebből az alkalomból, hisz sokkal szebb, nemesebb ő excellenciájának e ténykedése, semhogy dicséretre szorulna.

Esküvő. *Manhold* Kálmán május hó 5-én d. e. 9 órakor tartja esküvőjét *Manhold* Irén urhölgygel, özv. *Manhold* Istvánné urnó kedves leányával.

Párbaj. Lapunk felelős szerkesztője: Dr. Szirmai Vidor és Dr. Lemberger Ármin lapszerkesztő között hírlapi polemiá miatt f. hó 26-án a honvéd-husár laktanyában kardpárbaj folyt le, mely mindkét fél megsérülésével végződött. A párbajt *Schnitzler* Károly honvéd-husár százados vezette.

Uj ügyvédi iroda Baján. Dr. *Monostori* Gyula, Dr. *Rajk* Aladár orsz. képviselő ügyvédi irodájának volt vezetője, mint értesülünk, Baján ügyvédi irodát nyitott.

Esküvő. *Rózsa* Dezső könyvnyomdász f. é. május hó 5-én vezeti oltárhoz *Meleg* Irén kisasszonyt.

Halálozás. *Drescher* Gábor, volt bajai előkelő cukrásziparos, *Drescher* Gyulának, a bajai függetlenségi párt elnökének nagybátyja, meghalt e hó 23-án 79 éves korában. A megboldogult városszerzte nagy népszerűségnek örvendett s különösen pompás humoráról volt ismeretes. Üres óráiban festészettel is foglalkozott; de úgy látszik csak azért, hogy aranyos humora itt is megnyilatkozzék. (Szent Flórián példálá úgy füstötte le, hogy lóhátra ültette s manlicher-puskát akasztott a vállára.) — Temetése vasárnap délután ment végbe nagy részvét mellett.

Magyar név. *Rosenfeld* Dávid helybeli zeneitanító vezetéknevét »Radó«-ra, *Polhammer* Nándor fodrásziparos »Polgár«-ra, *Löwy* László pékiparos »László«-ra, *Goldreich* József a Baján létesülő szövőgyár tulajdonosa pedig »Láng«-ra változtatta.

A vöröskereszt-egylet bajai fiókjának közgyűlése. Az országos vöröskereszt-egylet Baja városi választmánya folyó hó 27-én tartotta ez évi rendes közgyűlését Szutrély Lipót elnöke mellett. *Bernhardt* Ernő választmányi titkár és pénztáros a választmány pénztári számadását és jelentését terjesztette elő. A pénztári számadás szerint a választmány 4828 korona 18 fillér készpénzzel rendelkezik. Az évi jelentés a háboru esetére helyben felállítandó tartalék kórház berendezése és abba utalandó beteg vagy sebesült katonák ellátása érdekében foganatosítandó újabb intézkedéseket tárgyalta. Úgy a pénztári számadást, mint az évi jelentést a közgyűlés helyesléssel vette tudomásul. Tekintettel arra a fontos, nagy feladatra, melyet a helybeli választmány az egyesület emberbaráti munkájában betölteni van hivatva, felette kívánatos szervezetének megerősödése. Evégből a közgyűlés újabb tagok gyűjtése iránt is határozott és a taggyűjtésre a választmány tagjait kérte fel.

Hirtelen halál. *Antal* Pál, helybeli kir. telekkönyvvezető szerdán délután fél négykor hivatalos teendőinek végzése közben hirtelen rosszul lett, majd összeesett s mielőtt orvos jöhetett volna segítségére, kiszenvedett. Özvegye és négy árvája siratja a korán elhunyt ügybuzgó hivatalnokot.

Gyermek színelőadás. A következő meghívót vettük: A »bajai I. nőegylet« által fenn tartott kisedovoda vezetőnöje, műkedvelők és a növendékei közreműködésével 1904. május 12-én (áldozó csütörtökön) és ezt követő vasárnap e »Nemzeti-Szálloda« összes termeiben gyermek színelőadást rendez, mely alkalommal színre kerül: »A tél tündére.« Tündérmese dalokkal és tánczczal. *Irta* Tordai Grail Erzs. átdolgozta *Szalai* Vlaszák Erzs. Személyek: Királynő *Odabassich* Józsa. Öröm tündére *Hervanek* Vilma. Ünneptündére *Török* Emma. Vigság tündére *Gardalits* Olga. Jótékony tündére *Odabassich* Katika. Mese tündére *Rimler* Herminka. Mese tündére *Wunderlich* Erzs. Hit *Wagner* Janka. Remény *Hecht* Jolánka. Szeretet *Dobokay* Jertuska. Egy árva *Bence* Mariska. Karnevál herceg *Kollár* Kálmán. Bohóc *Klauber* Ede. Angyal *Kaiserfeld* Riza. Nagymama *Klauber* Erzs. Béla, Dezső, Nelli unokái *Mikolits* Misike, *Nikolausz* Béla, *Gáspár* Bözsike. Szánkázó gyermekek, bohócok, dominók. — Kezdeté este 7 órakor. Belépő-jegy személyenkint 80 fillér, 10 éven aluli gyermekeknek 40 fillér. Jegyek előre válthatók *Kollár* A. úr könyv-

kereskedésében és az ovoda helyiségében. A tiszta jövedelem a bajai városi kórház kápolnájának felszerelési költségeire fordítatik. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz. Bejárat a *Sugovicza* felüli oldalon.

Halott-támasztó temetőablók. Egyik fővárosi lapban olvassuk az alábbi, szinte hihetetlen históriát: A baranyamegyei *Egerszeg* községben a múlt héten meghalt egy *Frits* *Helén* nevű huszonkét éves leány. A halott újján rajtahagytak egy értékes gyűrűt s úgy temették el nagy pompával. A temetés után való este, 11 óta tájban a temető közelében lakó *Tamás* *Mihály* temetőcsész ablakán bekopogtatott valaki, aki *Frits* *Helén*nek mondta magát. A temetőcsész nem bocsátotta be a könyörgőt s így ez tovább ment. Nemsokára *Frits*-ék ablakán is bekocogott s ott is *Frits* *Helén*nek nevezte magát. A szülők ugyancsak megrémültek, de aztán az öreg *Frits* *Jakab* mégis felkelt s kiment az udvarra, legnagyobb rémületére a halottnak vélt leányát látta maga előtt, csupa vér volt a ruhája. Az öreg *Frits* csak akkor tért magához, a mikor a leány néven szólította az apját. Mikor bevezették a szobába, a feltámadott halott elmondta, hogy a gyűrűsujját levágták és a levágott ujjal elvitték az értékes gyűrűt is. Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a vizsgálatot megejtven, kiderítette, hogy az eltemetett leány sírját halottrablók még az éjjel felbontották, hogy a gyűrűt elrabolják. A megmerevedett újjról azonban nem tudták lehuzni a gyűrűt, levágták tehát az ujját. Ez volt a szerencséje a leánynak, mert csak tetszhalott volt és a fájdalomra magához tért. Nagy nehezen kímászott a sírból és vérző ujját ruhájába fogva a hideg éjszakán a legelső háznál kért beocsátást, hogy bekötözze sebjét. Az esetnek csakhamar híre futott az egész környéken s most tömegesen keresik fel az emberek a feltámadt leányt, aki nagy betegen fekszik szülei házában. Igaz, hogy a gonosztevők rablási célból ásták fel a sírját, de ezzel mégis megmentettek egy leányt a legborzadalmasabb haláltól.

Óriási tűzvész Császártöltésén. Császártöltés községben f. hó 24-én délután 2 órakor tűz ütött ki, mely a szél által rohamosan terjedt. Este 6 óráig leégett 56 lakóház 40 melléképülettel és 53 présház. A tüzet két szomszéd község tűzoltói próbálták lokalizálni, de nem sikerült. A kár mintegy 200,000 korona. A lakóházak nagy része biztosítva volt, de a termények és takarmányok nagy része nem. A község, mely leginkább szőlőművelésből él, nagy inségnek van kitéve, amihez a két év óta veszedelmesen terjedő peronoszpóra is hozzájárul, mely a szép homoki szőlőtelepeken nagyon pusztít.

Beszéljen magyarul! Muki bácsi Baján a budapesti út legnépszerűbb boltosa, ami nem is csoda, mert úgy aligha tud még valaki elbánni a csanádi, sükösdői menyecskekkel, lányokkal, mint ahogy ő bánni tud. Szeretik is őt, dacára annak, hogy irgalmatlan rosszul beszél magyarul, de neki szent a hite, hogy ő beszél jól, s azok beszélnek rosszul, akik másképp kezelik a magyar nyelvet, mint ő. Történt most vásár vasárnapján, hogy beállít hozzá egy szemrevaló csanádi menyecske.

— Jó reggelt Julis! fogsz valamit vásárolni az urának, vagy csak akartál látni engem?

— Persze, hogy vönni akarok. Mindig tréfál kigyelmed, — mondta pironkodva.

— Hát csak mondd gyorsan, hogy mit akarsz, mert tudja csibém máma vásár.

— Egy pár harisnya köllene lelköm.

Muki bácsinak csaknem leesett az álla a bámulattól. Hogy is jut valakinek eszébe nála harisnyát keresni?

— Harisnya . . . harisnya . . . azt nem tartok lelkem.

— Ugyan ne mókázzon már megint. Hogy ne tartana, mikor ott is látok lógni az ustornyél mellett.

— Hát az nem harisnya! — mondta csudálkozva.

— Mi a szösz volna mán na?

— Mi volna, mi volna; ez *strimfli* és nem harisnya — mondta türelmetlenül. Múskor beszélj magyarul, ha akarod, hogy megértsen az ember.

A Bajai Róm. Kath. Legényegylet folyó hó 24-dikén tartott házi mulatsága alkalmával felülfizetni kegyeskedtek: Hácker Ágoston 4 K., Főtiszt. Mezey Ignácz esperes plébános 3 K., Sháretz Ignácz 2 K., Eckert Gyula 1.20 K., Buday István, Demuth Gyula, Főtiszt. Pósz Ernő, Hefner János 1—1 K., Müller János 80 f., Demetrovits Emil, Ifj. Bankhart Lajos 60—60 fill., Győri Aladár 40 f., Összesen 16.60 K., melyért a szíves adományozóknak őszinte köszönetét fejezi ki ez uton is az *Elnökség*.

A pletyka. Szorgalmas, törekvő varróleányról szól az ének, ki keserves munkájával tartotta fenn magát öreg anyjával együtt. A szobaúr régen szerette a különben jó nevelésű leánykát úgy, hogy el is jegyezte. A boldogság fészékének lehetett nevezni a szerény kis lakást, ahol az egyik szobában a házi kisasszony kereste a mindennapi kenyeret, a másikban pedig a szigorló orvos vőlegény bujta a könyveket, hogy minél előbb megszerezze az orvosi oklevelet. Már az orvossá avatás nagy napja is közel volt, midőn egy napon a szomszédasszonyok valamelyike besúgta a vőlegénynek, hogy menyasszonya minden hónapban egy titkos levelet kap színes borítékban egy nagy úrtól és óva intette a házasságra való lépéstől. A vőlegény kétségbeesve vállatóra fogta menyasszonyát, ki beismerte, hogy minden hónapban kap színes borítékban egy-egy levelet, de hogy kitől, ezt csak az orvosi diploma elnyerése után fogja neki megvallani. A várva várt nap is bekövetkezett s most már a vőlegény követelte, hogy menyasszonya váltaná be ígéretét. Éppen elő akarta szedni a gyanúsító »corpus delicti«-ket, midőn az ajtón kopogtatnak és két úr örömtől sugárzó arccal jelenti, hogy eljöttek Török A. és Társa budapesti bankházából, hogy a mai húzáson nyert nagy főnyereményt a sorsjegy visszaadása ellenében kifizessék. Ekkor azután a menyasszony, aki véletlenül összerakta a Török bankháztól havonta érkező színes borítéku leveleket, bebizonyította vőlegényének, hogy nem valami titokzatos levelek voltak ezek, hanem a szerencsés Török bankház, Budapest, Teréz-körút 46. szám alatti főüzletéből jöttek, ahol sorsjegyeit vásárolta s csak a pletyka akarta rosszakaratával szerencsésjétől megfosztani.

Megégett színésznő. Tomcsányi Rusit, a budapesti Magyar Színház kitűnő művésznőjét, kit a bajai színházlátogató közönség is jól ismer, súlyos baleset érte szerda este: meggyuladt a ruhája s a szerencsétlen leány úgy összeégett, hogy örökre vége a szépségének, sőt élete is veszedelemben forog. A lakásán, a Szövetség-utca 28/b. számú házában érte a balsors. Szabad estélye volt, nem kellett a színházban játszania s azért otthon maradt vacsorára is, vendége is volt, egy jó ismerőse, Rácz Jenő dr. fiatal ügyvéd. Vacsora előtt voltak még s Tomcsányi Rusi behozta spirítusz Auerégy lámpáját s maga igazította meg. A mikor azonban meg akarta gyújtani, a lámpa fölborult és explodált. Az égő spirítusz ráloccsant Tomcsányi Rusi ruhájára, a mely egyszerűen tetőtől-talpig lángba borult. A színésznő iszonyuan sikoltozni kezdett s föl és alá futkosott a lakásban, mig nem összeesett. Az ügyvéd rögtön segítségére ugrott az égő leánynak, de mire letépte róla a ruhát, számos égett seb volt már Tomcsányi Rusi testén. Borzalmasan összeégve, ájultan feküdt a szoba közepén a színésznő, a mikor Székely Zsigmond színházi orvos elment a segítségére. Az orvos konstataulta, hogy Tomcsányi Rusi az arcán, mellén, hátán és jobb combján szenvedett súlyos égési sebeket. A sebek bekötése után a színházi orvos a mentőket hívta; megjelent Acél dr. és megállapította, hogy a sebek nagy terjedelménél fogva, életveszélyes Tomcsányi Rusi állapota. A mentők az üllői-úti sebészeti klinikára vitték a szerencsétlenül járt művésznőt, a hol szintén kevés reményt fűznek a fölépüléséhez. Éjszaka megjelent a klinikán a rendőrség ügyeletes tisztviselője, de nem tudta kihallgatni Tomcsányi Rusit, mert eszméletlen állapotban volt. A szerencsétlenül járt művésznő huszonnyolc éves; régebben az Operaház táncosnője volt, majd pedig Aradon, Győrött és Baján játszott. A mikor Leszkai András átvette a Magyar Színházat, Tomcsányi Rusi, Leszkay aradi társulatának volt a tagja s onnan került a Magyar Szin-

házhoz, a melynek egyik elsőrangú tagja lett.

Sok a cserebogár. Még alig van itt a május és máris özönével borítja a fákat a cserebogár, ez a veszedelmes rovar, amely csaknem minden évben megfelel a gyümölcsstermelést Magyarországon. A magyar ember talán azért is nem szeret gyümölcsstermeléssel foglalkozni, mert tudja, hogy úgy is megeshi a hernyó, meg a cserebogár. Pedig ennek a körülménynek éppen arra kellene ösztönözni a gazdálkodókat, hogy a lehető legnagyobb mértékben irtsák ezt a gyümölcsfa pusztítót. Ám a magyar ember nem igen erőlteti meg magát a cserebogár irtásában; egyrészt azért, mert tavasszal sok a mezei munka, nem ér rá ily »kicsinyességre«, másrészt azért, mert hiába irtja ő, ha a többi nem irtja, meg aztán 1000 elpusztított helyett 10.000 jön a szomszédból. Azért hát csöndes lemondással megadja magát a sorsának és még népdalt is költ a cserebogárról. Pedig ez nem helyes dolog. Ezt a kártékony bogarat közös erővel kellene irtani kitartóan és rendszeresen. A hatóságok így tavasz táján el is rendelik, a földművelési miniszter rendszerint szolgál egy elmés irtási móddal, csak az a baj, hogy nem ad az irtáshoz munka erőt. Más országokban, hol a gyümölcsstermelés igen nagy gazdasági jövedelmet nyújt, a hatóságok bizonyos egységárat fizetnek az elpusztított cserebogarak ezréért. Ezt kellene nálunk is cselekedni, bezeg pusztítaná akkor a sok béres, meg iskolás gyerek, meg asszonynépség. De így: legfeljebb szélmalom csinálnak a pajkos gyerekek a cserebogárból.

Vásár. E hó 24 és 25-én tartották meg városunkban a szokásos tavaszi országos vásárt. E két nap arra az időre esett, amikor még javában dühöngött a vasuti sztrájk s így azt lehetett gondolni, hogy a vásárban bizony nem lesz vásár. Azok a kereskedők, akik így vélekedtek, kellemesen csalódtak, mert általában azt halljuk, hogy a kereskedők meg voltak elégedve a forgalommal. Ez pedig már magában véve is nagy szó, mert eddig úgyszólván egyebet se hallottunk mint ilyen kritikát:

— Ilyen rossz vásárom még sohasem volt.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcórt eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

Strófák a hétről.

A vasutas lelkesedés
Jobban szünik egyre,
Leolvad a sztrájkolóknak
Száma huszonegyre;
Ki-ki helyét elfoglalja
Szépszóval, erővel,
Mebánták, mit elkövettek
Elkapatott fővel.
Engedetlen vasutasok
Dutyiba kerültek,
Helyettük a mozdonyokra
Közkatonák ültek,
Furcsa lett az indóházak
Ostromszerű képe,
Katonai hatalom lép
A civil helyébe;
És ha éppen véletlenül
A vasuti bakter,
Mint katona, káplár-rangot
Viselő karakter,
Fölötte áll és parancsol
Az állomásfőnek
Tartalékban „gefreiteri“
Rangot viselőnek.
. . . De igenis a vasutat
Lelkesedés szállja,
Mert ugyanis országszerte
Most az a hir járja,
Hogy nagynevű Rákóczynek
Hamvait hozzák,
S nehogy forgalomzavarért
Majd őket okozzák,
Kegyeletes honfi érzés
Meggzálotta őket,
Ott hagyták a sztrájk mozgalmat,
Ott a vezetőket.

S alig várják, hogy a szentelt
Vonat berobogjon,
Hogy a drága hamvak fölött
Nemzetünk zokogjon,
Hazafias vasutasok
Igaz hála érte,
Nektek köszönhető a nagy
Kuruc hazatérte!

*

Menyasszonyról, vőlegényről
Szólal most a strófa,
Gyakran vagytok napi híriünk
Rovatába róva;
Ez az év jó bőven termett
Baján házasságot
Sok vőlegény a ház-tűzhely
Szentélyébe vágyott.
És egyetlen város sincsen
Kerek e világon,
Ahol ennyi sok lányt, legényt
Fűznek rózsaláncon,
Mert nálunk a szerelemnek
Nagyon sok a rabja,
Nem nézik, hogy milyen gazdag
A lány anyja, apja,
Csinos legyen, háztartásban
Legyen tudománya,
Nem baj azért, hogyha akad
Egy kis hozománya.

*

Városunkban nagyszabású
Új bankot gründolnak,
Igy legalább jövőben több
Váltót ovatolnak,
Lesz forrongás lejártkor
Egynél több bankházban,
Pusztulnak majd az adások
Kinos — váltólázbán

Pályázati hirdetés

a bajai magyar királyi állami **tanítóképző-intézetbe** való fölvételre és az intézettel kapcsolatos internátusban (nevelőintézetben) és köztartásnál megüresedő államköltséges, **teljesen díjmentes** és kedvezményes helyekre.

A vallás- és közoktatási m. kir. miniszternek 1900. évi 45,781. sz. a. és 1904. évi 16,725. sz. a. kelt rendeletei értelmében a **bajai** m. kir. állami **tanítóképző-intézetbe** való fölvételre és az internátusban és köztartásnál az 1904—1905. iskolaévre megüresedő államköltséges, teljesen díjmentes és kedvezményes helyekre pályázat nyitattik.

A tanítóképző-intézet I. osztályába való fölvételért folyamodhatnak oly épesztű, egészséges tanulók, kik életök 14. évét már betöltötték, 18 évesnél nem idősebbek és a gimnázium, reáliskola vagy polgáriskola IV. osztályát legalább is elégséges eredménnyel végezték.

A fölvétel és segélyezés iránt benyújtandó 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványhoz eredetiben következő okmányok csatolandók:

1. születési bizonyítvány.
 2. Tiszti orvosi bizonyítvány arról, hogy folyamodó semmi olyan testi fogyatkozásban, fejletlenségben, vagy eltorzulásban nem szenved, amely a tanítással járó nehéz foglalkozásban akadályozná. Ezen bizonyítványban igazolandó az is, hogy a folyamodó himlő ellen sikeres újraoltásban részesült, hibátlan beszélő szervvel, egészséges tüdővel bír és hogy nem szenved trachomában.
 3. Iskolai bizonyítvány arról, hogy folyamodó a gimnázium vagy a reáliskola vagy a polgáriskola IV. osztályát legalább is elégséges sikerrel végezte.
 4. Hiteles községi bizonyítvány a családfő polgári állásáról, a szülők vagyoni állapotáról.
 5. Községi vagy más hiteles bizonyítvány a családtagok számáról, ezek életkoráról.
- A folyamodványban az anyanyelv és általában a nyelvismeret is feltüntetendő.
- Tanítók gyermekei és oly folyamodók, kik némi zenei előképzettséget képesek igazolni, előnyben részesülnek.

A felvétel és segélyezés iránti folyamodványok a tanítóképző-intézet **igazgató-tanácsához** címzendők és **folyó évi május hó 31-ig** az igazgatóságnál nyújtandók be. A tanítóképző-intézettel 120 növendék számára berendezett **internátus** (nevelőintézet) és ezen felül még 80 tanulóra **köztartás** (élelmezés) van egybekapcsolva, melyben kifogástalan erkölcsi magaviseletű, szorgalmas és szegénysorsú növendékek tanítónak képeztetésük egész idején államköltségen, teljesen

vagy részben díjmentes és kedvezményes ellátásban részesülnek.

A jövő 1904—1905. iskolaévre az I. osztályba felvehető 30 bennlakó és 40 bejáró, összesen 70 növendék.

Az államköltséges és kedvezményes helyek az I. A. és I. B. osztályban a következők:

1. 15 teljesen díjmentes hely az internátusban (lakás, ételmezés, fűtés, világítás, mosás, gyógykezelés).

2. 10 fizetési hely az internátusban, havonként 10 K befizetéssel.

3. 5 fizetési hely az internátusban, havonként 20 K befizetéssel.

4. 8 ingyenes hely a köztartásnál (étkezésnél), künnlakók számára.

5. 8 fizetési hely a köztartásnál (étkezésnél), havi 10 K befizetéssel.

6. 8 fizetési hely a köztartásnál (étkezésnél), havi 20 K befizetéssel.

7. 6 ösztöndíjas hely, havi 10 K ösztöndíjjal. A künnlakásra felvett tanulók élszállásolásiáról az igazgatóság gondoskodik.

A tanítóképző-intézet II. A., II. B., III. A., III. B., IV. A. és IV. B. osztályaiba rendszerint csak azok vehetők fel, kik a megelőző évfolyamot ugyanezen intézetben elvégezték.

A tanítóképző-intézet III. osztályába felvehető, kik a középiskola vagy polgáriskola hat osztályát, vagy a felsőkereskedelmi iskola középső osztályát sikeresen végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. osztály különböző tanterveiből vizsgálatot tesznek. Ezen vizsgálat díjtalan.

A felveendő növendékek sem beírási-, sem tandíjat, sem vizsgálati díjat nem fizetnek, azonban köteleztetnek:

1. A megállapított **internátusi** vagy köztartási díjat (10 illetőleg 20 koronát) minden hónap elsején az intézet pénztárába előre befizetni.

2. Az ifjúsági segítő-pénztár javára 2 koronát lefizetni.

3. Az önképzőkori könyvtár és dalkör részére 2 koronát, továbbá fürdőhasználatért 3, hajnyírásért 2, az intézeti rendszabályokat tartalmazó könyvecskéért 1 koronát lefizetni.

4. Minden növendék köteles magával hozni tisztességes nyári és téli ruházaton kívül bevarrott betűkkel jelzett fehérneműt, még pedig legalább 6 inget, 6 alsónadrágot, 3 hálóinget, 6 pár harisnyát vagy kaptát, 6 törülköző kendőt, 12 zsebkendőt, 6 fehér asztalkendőt, 2 alsó lepedőt, 1 vánkost, 2 fehér vánkoshéjat, 1 paplant, 2 paplan-lepedőt; tornainget és tornacipőt; továbbá fésűt és hajkefét, fogkefét, ruhakefét és háromféle cipőkefét.

A könyvek vagy azok ára (osztályonként 30—40 korona) jelentkezéskor az igazgatóságnál bemutatandók.

Az iskolai év megnyitására számított egy hét alatt minden tanuló köteles magát a szükséges tankönyvekkel, népiskolai kézi- és vezérkönyvekkel, füzetekkel, zene-, rajz-, kézimunka és más a tanártestület által előírt iskolai eszközökkel ellátni.

Mint hogy a beszerzett könyveket és taneszközöket a növendékek tanítókörükben sem nélkülözhetik, a használt tankönyveknek vagy bármely más tanítási eszköznek eladása vagy elcsereje szigorúan tilos.

A rom. kath., gör. keleti szerb, ág. hitv. evang. és ev. ref. tanítónövendékek az egyházi énekekben és kántori teendőkben is kiképeztetnek és sikeres vizsgálat után erről külön képesítő bizonyítványt nyernek.

A felvételtől, a segélyezés módzatairól, a beírás idejéről és az iskolaév kezdetéről az illetők a vallás- és oktatásügyi m. kir. minisztertől leérkezett jóváhagyás után azonnal értesíttetni fognak.

Beírás alkalmával minden tanuló köteles az igazgatónál jelentkezni. Az újonnan fölvevett tanuló szüleinek vagy ezek helyetteseinek kíséretében jelentkeznek s a felvételi értesítő-lapot átszolgáltatja. — Az ismételve magasabb osztályba fölvevett tanulónak elég, ha személyesen jelentkeznek s köteles a felvételi értesítő-lapon kívül megelőző évi iskolai bizonyítványát is átszolgáltatni.

A fölvevett és beírásiára jelentkező tanulók végleges elszállásolása a jelentkezés napján tartandó orvosi szemvizsgálat kedvező eredményétől tetetik függővé.

NYILT-TÉR

Ezen rovat alatt közlöttékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Értesítés.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szíves tudomására juttatni, hogy a boldogult férjem által évek hosszú során át vezetett

tűzifa- és mészkereskedést

saját nevem alatt továbbvezetni fogom. Midőn a nagyérdemű közönség szíves támogatását kérném, egyszersmind kijelentem, hogy minden igyekezetemmel azon fogok lenni, hogy a jóleső támogatást minden tekintetben ki is érdemeljem.

Magamat a t. c. közönség szíves jóindulatába ajánlva

maradtam kiváló tisztelettel

özv. Kollár Ernőné.

130.

1904.

Pályázat.

A bajai izr. hitközség elemi- és polgári iskoláinál az **iskolaszolgai** állás, melylyel a **templomportási** állás is össze van kötve, leköszönés folytán betöltendő lévén, arra pályázat hirdettetik.

Az iskolaszolgai állás javadalmazása szabad lakás és téli fűtés.

A templomportási állás javadalmazása 480 K., külön 160 kor.

Pályázók kérvényeiket, melyben koruk, családi állapotuk és polgári állásuk ki van tüntetve, **folyó évi junius hó 1-ig** a hitközségi irodába nyújtják be, hol a szolgálati feltételek megtekintethetők.

Az állás f. é. augusztus hó 1-én foglalandó el.

Baján, 1904 április hó 24-én.

A bajai izr. hitközség elüljárósága.

5 koronáért

küldök 4½ kiló (kb. 50 db.) kevéssé megsérült finom enyhe

pipere szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezed, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén, vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

Katonatisztek, állami, megyei és városi tisztviselők

olcsó kamat mellett **törlesztéses kölcsönt** nyerhetnek.

Katonatisztek házassági óvadékukra 50—70 százaléig kaphatnak rendkívüli kedvező kölcsönt.

FÖLDBIRTOKRA

az értéknek $\frac{3}{4}$ részéig — $3\frac{1}{2}$, 4 és $4\frac{1}{2}$ százalékos annuitásos kölcsönt eszközölünk.

BANK és VÁLTÓHÁZ
bizományi iroda

Klauber S. Baja,

Gróf Zichy Bódog-tér 4.

Nyári idény Májustól Októberig.

(Téli idény Októbertől Áprilisig.)

Daruvár

Ásvány- és iszapfürdő, Szlavóniában.

A déli vasút bares-pakraci vonalának állomása. — Posta és távirtda.

A régi rómaiak ideje óta kitűnő hírnévnek örvendő **vasas hőforrások és iszapfürdők**, valamint az impozáns laképületek egy 60 hold terjedelmű, kies parknak közepén fekszenek, melynek közvetlen közelében erdőborította hegység terül el számos szép sétauttal és kilátási ponttal. A laképületek közt legkiválóbb a **János fürdő újonnan épült palotája, melynek lakosztálya a fürdőkkel és a fangó-gyógyintézettel zárt, fűthető folyosó által van összekötve.**

A **vasas hőforrások, iszapfürdők és a fangó-gyógyimód kitűnően hatnak női bajoknál, eszús-, köszvényes- és idegbajoknál, valamint vérszegénységnél.**

A t. c. vendégek szórakozására szolgálnek: a kitűnő parkzene, lawntennis, tekepálya, táncoskorúcskák, fürdőkönyvtár, hangversenyek és kirándulások a gyönyörű és történelmi szempontból érdekes környékre.

Fürdőorvos: Dr. Fischer.

Hivatalnokok tetemes árleengedésben részesülnek. — Prospectusokat szívesen küld az igazgatóság.

6-2

Egy jól gondozott 5800 □ öles területű faj vesszőkkel beültetett kitűnő termésű

S Z Ö L Ö

melyen egy épület is van, a város közelében fekszik, illő áron szabadkéz-ből eladó. — Értesítést ad a kiadóhivatal.

Házak, ingatlanok

adásvételét,

bérleteket

olcsón közvetít

TAUBNER FÜLÖP

BAJÁN.

8-8

özy. Spitzer Simonné és Társa

tégla- és cementárú gyára

BAJÁN.

Ajánljuk az építő közönség figyelmébe építési anyag üzletünket, hol állandóan nagy raktárt tartunk alant felsororolt építési anyagokból:

Mész, Beocsini portland és román cement,
hófehér, darabos és Elefánt védjegyű, eredeti ólmozott oltott. zsákokban.

Nádszövet. (Stucatur-nád.)

Kátrány, tinctoral és carbolineum, faanyagok telítéséhez.

Aszfalt elszigetelő lemezek.

Bitumen, aszfalt és kaucsuk aszfalt: nedves falak kiszáritásához. — Aszfalt és kátránypapír, tetőfedéshez. — Kavics és dunai homok.

Épület díszítmények.

10-5

Elsőrendű budapesti légszesz

DIÓ-KOKSZ

kapható augusztustól kezdve házhoz szállítva és átmázsálva métermázsanként

3 korona 20 fillérért.

Megrendelések már most előjegyezhetők:

Geiringer és Berger cégnél, Baján.

10-5

Gyár: NYERGES-ÚJFALU (Esztergom m.) Sürgőncím: Eternit Budapest. Telefon 12-92. Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA

AZBESZT-CEMENT-PALA

HATSCHEK LAJOS SZAB.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, VI., Andrássy-út 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány. — Kérjen ismertetést.

12-12

Dupla villanydelejes kereszt,
vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz.,

gyógyít és felüdít jótállás mellett: *köszvény, reuma, asthma* (nehéz lélegzés) *álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia* (eskór), *idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza*, valamint minden *idegbetegségnél*. Azon beteg, aki 88503 sz. készülékem által legfeljebb **44 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszatapja a pénzét. Ahol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérelni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona idült betegségeknel alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknel alkalmazandó. A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor

Budapest VIII. Bezerédi-utca 3. szám.

Tóth Kálmán-
utcai

háizam

szabad kézből

eladó,

esetleg

október 1-étől

bérbeadandó.

Dr. Klénáncz György

ügyvéd.

2-1

Magyar

Mű-bútorgyár

részvénytársaság Békéscsaba.

Bajai képviselője: **G á s p á r Á r m i n.**

Fiók-telepek: **Nagyvárad, BAJA,** Erzsébet királyné-ntca (volt Mészáros-féle ház)

Teljes lakásberendezések. — Legolcsóbb gyári árak. — Mindenféle diszítő- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Modern bútorok.

vagy részben díjmentes és kedvezményes ellátásban részesülnek.

A jövő 1904—1905. iskolaévre az I. osztályba felvehető 30 bennlakó és 40 bejáró, összesen 70 növendék.

Az államköltséges és kedvezményes helyek az I. A. és I. B. osztályban a következők:

1. 15 teljesen díjmentes hely az internátusban (lakás, ételmezés, fűtés, világítás, mosás, gyógykezelés).

2. 10 fizetéses hely az internátusban, havonként 10 K befizetéssel.

3. 5 fizetéses hely az internátusban, havonként 20 K befizetéssel.

4. 8 ingyenes hely a köztartásnál (étkezésnél), künnlakók számára.

5. 8 fizetéses hely a köztartásnál (étkezésnél), havi 10 K befizetéssel.

6. 8 fizetéses hely a köztartásnál (étkezésnél), havi 20 K befizetéssel.

7. 6 ösztöndíjas hely, havi 10 K ösztöndíjjal. A künnlakásra felvett tanulók élszállásolását az igazgatóság gondoskodik.

A tanítóképző-intézet II. A., II. B., III. A., III. B., IV. A. és IV. B. osztályaiba rendszerint csak azok vehetők fel, kik a megelőző évfolyamot ugyanezen intézetben elvégezték.

A tanítóképző-intézet III. osztályába felvehető, kik a középiskola vagy polgáriskola hat osztályát, vagy a felsőkereskedelmi iskola középső osztályát sikeresen végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. osztály különbséti tantárgyaiból vizsgálatot tesznek. Ezen vizsgálat díjtalan.

A felveendő növendékek sem beírási-, sem tandíjat, sem vizsgálati díjat nem fizetnek, azonban köteleztetnek:

1. A megállapított **internátusi** vagy köztartási díjat (10 illetőleg 20 koronát) minden hónap elsején az intézet pénztárába előre befizetni.

2. Az ifjúsági segítő-pénztár javára 2 koronát lefizetni.

3. Az önképzőköri könyvtár és dalkör részére 2 koronát, továbbá fürdőhasználatért 3, hajnyírásért 2, az intézeti rendszabályokat tartalmazó könyvecskéért 1 koronát lefizetni.

4. Minden növendék köteles magával hozni tisztességes nyári és téli ruházaton kívül bevarrott betűkkel jelzett fehérneműt, még pedig legalább 6 inget, 6 alsónadrágot, 3 hálóinget, 6 pár harisnyát vagy kapcát, 6 törülköző kendőt, 12 zsebkendőt, 6 fehér asztalkendőt, 2 alsó lepedőt, 1 vánkost, 2 fehér vánkoshéjat, 1 paplant, 2 paplan-lepedőt; tornainget és tornacipőt; továbbá fésűt és hajkefét, fogkefét, ruhakefét és háromféle cipőkefét.

A könyvek vagy azok ára (osztályonként 30—40 korona) jelentkezéskor az igazgatóságnál bemutatandók.

Az iskolai év megnyitására számított egy hét alatt minden tanuló köteles magát a szükséges tankönyvekkel, népiskolai kézi- és vezérkönyvekkel, füzetekkel, zene-, rajz-, kézimunka és más a tanártestület által előírt iskolai eszközökkel ellátni.

Minthogy a beszerzett könyveket és taneszközöket a növendékek tanítókörükben sem nélkülözhetik, a használt tankönyveknek vagy bármely más tanítási eszköznek eladása vagy elcsereje szigorúan tilos.

A rom. kath., gör. keleti szerb, ág. hitv. evang. és ev. ref. tanítónövendékek az egyházi énekekben és kántori teendőikben is kiképeztetnek és sikeres vizsgálat után erről külön képesítő bizonyítványt nyernek.

A felvételtől, a segélyezés módzatairól, a beírás idejéről és az iskolaév kezdetéről az illetők a vallás- és oktatásügyi m. kir. minisztertől leérkezett jóváhagyás után azonnal értesítettetni fognak.

Beírás alkalmával minden tanuló köteles az igazgatónál jelentkezni. Az újonnan fölvevett tanuló szüleinek vagy ezek helyetteseinek kíséretében jelentkeznek s a felvételi értesítő-lapot átszolgáltatja. — Az ismételve magasabb osztályba fölvevett tanulónak elég, ha személyesen jelentkezik s köteles a felvételi értesítő-lapon kívül megelőző évi iskolai bizonyítványát is átszolgáltatni.

A fölvevett és beírásra jelentkező tanulók végleges elszállásolása a jelentkezés napján tartandó orvosi szemvizsgálat kedvező eredményétől tetetik függővé.

NYILT-TÉR

Ezen rovat alatt közlöttékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Értesítés.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szíves tudomására juttatni, hogy a boldogult férjem által évek hosszú során át vezetett

tűzifa- és mészkereskedést

saját nevem alatt továbbvezetni fogom. Midőn a nagyérdemű közönség szíves támogatását kérném, egyszersmind kijelentem, hogy minden igyekezetemmel azon fogok lenni, hogy a jóleső támogatást minden tekintetben ki is érdemeljem.

Magamat a t. c. közönség szíves jóindulatába ajánlva

maradtam kiváló tisztelettel

özv. Kollár Ernőné.

130.

1904.

Pályázat.

A **bajai izr. hitközség** elemi- és polgári iskoláinál az **iskolaszolgai** állás, melylyel a **templomportási** állás is össze van kötve, leköszönés folytán betöltendő lévén, arra pályázat hirdettetik.

Az iskolaszolgai állás javadalmazása szabad lakás és téli fűtés.

A templomportási állás javadalmazása 480 K., külön 160 kor.

Pályázók kérvényeiket, melyben koruk, családi állapotuk és polgári állásuk ki van tüntetve, **folyó évi junius hó 1-ig** a hitközségi irodába nyujtsák be, hol a szolgálati feltételek megtekinthetők.

Az állás f. é. augusztus hó 1-én foglalandó el.

Baján, 1904 április hó 24-én.

A bajai izr. hitközég
elüljárósága.

5 koronáért

küldök 4½ kiló (kb. 50 db.) kevéssé megsérült
finom enyhe

pipere szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és
gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén, vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

Katonatisztek, állami, megyei és városi tisztviselők

olcsó kamat mellett **törlesztéses kölcsönt** nyerhetnek.

Katonatisztek házassági óvadékukra 50—70 százalékig kaphatnak rendkívüli kedvező kölcsönt.

FÖLDBIRTOKRA

az **értéknek ¾ részéig** — 3½, 4 és 4½ százalékos annuitásos kölcsönt eszközölünk.

BANK és VÁLTÓHÁZ
bizományi iroda

Klauber S. Baja,

Gróf Zichy Bódog-tér 4.

Nyári idény Májustól Októberig.

(Téli idény Októbertől Ápriliséig.)

Daruvár

Ásvány- és iszapfürdő, Szlavóniában.

A déli vasút barcs-pakraci vonalának állomása. — Posta és távirada.

A régi rómaiak ideje óta kitűnő hírnévnek örvendő **vasas hőforrások és iszapfürdők**, valamint az impozáns laképületek egy 60 hold terjedelmű, kies parknak közepén fekszenek, melynek közvetlen közelében erdőborította hegység terül el számos szép sétával és kilátási ponttal. A laképületek közt legkiválóbb a **János fürdő ujonnan épült palotája, melynek lakosztálya a fürdőkkel és a fangó-gyógyintézettel zárt, fűthető folyosó által van összekötve.**

A **vasas hőforrások, iszapfürdők és a fangó-gyógyimód kitűnően hatnak női bajoknál, esúzos-, köszvényes- és idegbajoknál, valamint vérszegénységnél.**

A t. c. vendégek szórakozására szolgálnak: a kitűnő parkzene, lawntennis, tekepálya, táncoskorúcskák, fürdőkönyvtár, hangversenyek és kirándulások a gyönyörű és történelmi szempontból érdekes környékre.

Fürdőorvos: Dr. Fischer.

Hivatalnokok tetemes árleengedésben részesülnek. — Prospectusokat szívesen küld az igazgatóság.

6-2

Egy jól gondozott 5800□ öles területű faj vesszőkkel beültetett kitűnő termésű

S Z Ö I Ö

melyen egy épület is van, a város közelében fekszik, illő áron szabadkézből eladó. — Értesítést ad a kiadóhivatal.

Házak, ingatlanok

adásvételét,

bérléteket

olcsón közvetít

TAUBNER FÜLÖP

BAJÁN.

8-8

özy. Spitzer Simonné és Társa

tégla- és cementárú gyára

BAJÁN.

Ajánljuk az építő közönség figyelmébe építési anyag üzletünket, hol állandóan nagy raktárt tartunk alant felsorolt építési anyagokból:

Mész, Beocsini portland és román cement,
hófehér, darabos és Elefánt védjegyű, eredeti olmozott
oltott. zsákokban.

———— Nádszövet. (Stucatur-nád.) —————

— Kátrány, tinctoral és carbolineum, faanyagok telítéséhez. —

———— Aszfalt elszigetelő lemezek. —————

Bitumen, aszfalt és kaucsuk aszfalt: nedves falak kiszáritásához. — Aszfalt és kátránypapír, tetőfedéshez. — Kavics és dunai homok.

———— Épület díszítmények. —————

10-5

Elsőrendű budapesti légszesz

DIÓ-KOKSZ

kapható augusztustól kezdve házhoz szállítva és átmázsálva métermázsánként

3 korona 20 fillérért.

Megrendelések már most előjegyezhetők:

Geiringer és Berger cégnél, Baján.

10-5

Gyár: NYERGES-ÚJFALU (Esztergom m.) Sürgőncím: Eternit Budapest. Telefon 12-92. Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA

AZBESZT-CEMENT-PALA

HATSCHEK LAJOS SZAB.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, VI., Andrássy-út 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány. — Kérjen ismertetést.

12-12

Dupla villanydelejes kereszt,
vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz.,

gyógyít és felüdit jótállás mellett: *köszvény, reuma, asthma* (nehéz lélegzés) *álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia* (eskór), *idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza*, valamint minden *idegbetegségnél*. Azon beteg, aki 88503 sz. készülékem által legfeljebb **44 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérelni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona
idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona,
könnyebb betegségeknek alkalmazandó.
A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor

Budapest VIII. Bezerédi-utca 3. szám.

Tóth Kálmán-
utcai

háizam

szabad kézből

eladó,

esetleg

október 1-étől
bérbeadandó.

Dr. Klénáncz György

ügyvéd.

2-1

Magyar

Mű-bútorgyár

részvénytársaság Békéscsaba.

Bajai képviselője: **G á s p á r Á r m i n.**

Fiók-telepek: **Nagyvárad,** **BAJA,** Erzsébet királyné-ntca (volt Mészáros-féle ház)

Teljes lakásberendezések. — Legolcsóbb gyári árak. — Mindenféle diszítő- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Modern bútorok.

